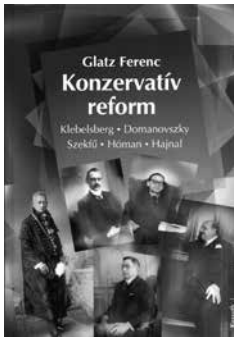

Polcra való

– főszerkesztői könyvajánlók –

A szerzőt aligha kell bemutatni. Neve a történész szakmán túl is ismert, a rendszerváltás előtt betöltött művelődési miniszteri, illetve későbbi akadémiai elnöki tisztsége miatt. Széles körű tudományszervező

tevékenységét figyelembe véve szinte kínálja magát az összevetés, ám a jelen kötetnek mégsem az a sajátossága, hogy részben szintén egykori tudós-politikusokról szól (Klebelsberg és Hóman kultuszminiszter, Szekfű nagykövet is volt). A kötet ugyanis már megjelent írások tematikusan összerendezett gyűjteménye, ahogy a szerző az előszóban fogalmaz: „egy el nem készült, 25 éven át írt könyv”. Glatz 1979-ben a *História* folyóirat megalapításával új szemléleti korszakot nyitott, s érdeklődése már a hetvenes években a historiográfia felé irányult. Ebben a kontextusban kell értékelnünk a szövegeket, amelyek olykor magukon viselik keletkezésük időszakának nyomait, de egyedülállóak abban, hogy szerzőjük mindenkor a történetkutatás természete felől közelített a tudósi életművekhez. A historiográfia segédtudomány, ezért talán nem volt annyira kitéve ideológiai korlátoknak, mint a társadalom- vagy politikátörténet. Negyedszázad publikációs öröksége most lemérhető.

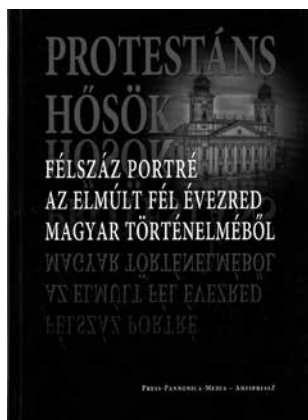
Glatz Ferenc: Konzervatív reform. Klebelsberg, Domanovszky, Szekfű, Hóman, Hajnal. Kossuth Kiadó, Budapest, 2016. 922 o. ISBN 978-963-09-8512-3

Eltelt egy emberöltő a rendszerváltás óta, s ez már elegendő idő a társadalmi jelenségek tudományos igényű értékeléséhez. Amire Ferge Zsuzsa és tíz közreműködő munkatársa vállalkozott, olyan társadalom- és

szociálpolitikai monográfia, „melynek műfaja valahol az igényes szakkönyv és Agatha Christie között helyezkedik el” (9. o.), azaz egyszerre tankönyv és laikus olvasó számára is érthető mű. A kötet a szociálpolitika olykor krimibe illően fordultatos működését taglalja, nem időrendben, hanem tematikusan: elosztási elvek és redistribúció, állami és önkormányzati feladatok, foglalkoztatás, iskola és esélyek, családi ellátások, ifjúságpolitika, nyugdíjrendszer, segélyezés, lakáspolitikai és hajléktalanság, cigánykérdés. Egyik sem sikertörténet. Aztán jön a szociálpolitika törvényi környezetének értékelése, kormányzati ciklusonként. A kimerítő részletességű bibliográfiát és jogszabálygyűjteményt, valamint a közel hetven szövegekőzi és függelékben közölt táblázatot és grafikont is figyelembe véve nyugodtan kimondható: ha létezik mintaszerűen megírt-összeállított népszerű-tudományos mű, ez a könyv az. Hogy elolvasása után mégsem vidáman tesszük le, az már nem a szerzőn múlik.

Ferge Zsuzsa: Magyar társadalom- és szociálpolitika 1990–2015. Osiris Kiadó, Budapest, 2017. 512 o. ISBN 978-963-276-283-8

Bottyán János *Hitünk hősei* című, 1978-tól több kiadást megért könyve évtizedeken át állandó konfirmációi ajándék volt, benne Luther és Kálvin mellett huszonnégy magyar személyiség életrajzával. A reformáció 500. évfordulója tudományos igényű áttekintést ihletett, s ezt tizenhét alkotó munkája fémjelzi. Az ötven életrajz, illetve hozzá tartozó szövegválogatás az alcímben jelzett magyar történelmet széles értelemben érinti. Az időrendben Sylvester Jánostól Németh Lászlóig terjedő skála a nagy reformátorokon (mint Melius, Károlyi, Szenci, Medgyesi) kívül elsősorban nem a felekezetük okán számon tartott irodalmárokat (pl. Kazinczy, Csokonai, Berzsenyi, Kölcsey, Arany, Petőfi, Jókai, Mikszáth, Ady, Móricz), politikusokat (pl. Bocskai, Bethlen Gábor, I. Rákóczi György, Wesselényi, Kossuth, Tisza István, Bethlen István), s más közéleti személyeket és gondolkodókat (pl. Fáy András, Mikó Imre, Ravasz László, Kós Károly, Fülep Lajos, Hamvas Béla) tartalmaz. Jól van ez így, hiszen a kötet célja éppen annak megerősítése, hogy a magyar művelődés- és politikatörténet meghatározó jelentőségű, protestáns hitű személyiségek szövik át.

Protestáns hősök. Fél száz portré az elmúlt fél évezred magyar történelméből. Szerkesztette: Faggyas Sándor. Press-Pannonica-Media Kft., Budapest, 2016. 384 o. ISBN 978-963-8230-18-8

Lehet, hogy a memória idővel gyöngül, mindenestre Magyarország, ha úgy tetszik első számú színművésznője, Töröcsik Mari nem ezt példázza. A róla és általa megjelent könyvek ugyanis egyre terjedelmesebbek. Molnár Gál Péternek elég volt száz oldal (*Töröcsik Mari*. NPI, 1975). Szabó G. László kötete 184 oldalt kóstált (*Vasrözsza. Beszélgetés Töröcsik Marival*. Madách–Posonium, 1998). Földes Anna és Kőhádi Zsolt monográfiája háromszáz lapnyi (*Töröcsik Mari. Film – színház – szerepek*. Duna Könyvkiadó, 2005). S itt a legújabb életútinterjú, több mint 400 oldalon. Minden eddiginél részletesebb pályaképpel, az alkotói folyamat, a színészi megformálás kulisszatitkaival. S persze a maga nemében felülmúlhatatlan művészpálya sikereivel és kudarcaival, politikai és szakmai lehetőségeivel és korlátaival. Műfaja sajátos: nem tematikus vagy időrendi áttekintésről van szó. A könyv címe e tekintetben pontos: egy beszélgetés rögzített változatát kapjuk kézhez, amelyben a témák úgy követték egymást, ahogyan kávézás közben el-elkaldozunk. Jellemző, hogy a tartalomjegyzék fejezeteinél dátumok is szerepelnek: az interjú 2015 áprilisa és 2016 májusa között készült. A függelékben pedig színházi és filmszerepek, díjak.

Töröcsik Mari. Bérczes László beszélgetőkönyve. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2016. 432 o. ISBN 978-963-405-402-3

A költő születésének 200. évfordulójára megjelent, minden eddigénél részletesebb bibliográfia közel 3100 tételt tartalmaz. Szerepelnek benne Tompa Mihály önálló művei a róluk szóló ismertetésekkel; napilapokban és folyóiratokban megjelent írásai, hazai és külföldi antológiákban, naptárakban közölt versei, hangzó anyagokon, illetve a rádióarchívumban fellelhető művei. A róla szóló irodalom a lexikoncikkkel kezdődik, ezt követik az önálló művek és a közgyűjteményekben található kéziratok és szakdolgozatok, végül az irodalomtörténeti összefoglalások és a periodikákban napvilágot látott, róla szóló közlemények. A szépirodalomban található Tompa-utalások után megzenésített verseinek kottái sorakoznak. A kötet tartalmazza a költő képzőművészetben ábrázolt megjelenési formáit (grafika, festmény, szobor, érem, plakett, fafaragás), a kisnyomtatványokat, képeslapokat, tanítási segédleteket és tankönyveket. A lista végén a róla elnevezett intézmények állnak. A záró blokk a költő nekrolójjait és álneveit tartalmazza.

„Ősszel születtem én: tavasz leend, Mikor rám esteledik...” Bibliográfia a 200 éve született Tompa Mihály életéről és munkásságáról. Gyűjtötte és szerkesztette: Imolay Lenkey István. Tompa Mihály Gömöri Kulturális Egyesület, Gömörszőlős – Putnok, 2017. 300 o. ISBN 978-963-08-6851-8

A mérettel hat éve nem tudok megbarátkozni – elnézést. A HOM-évkönyv – ahogy rövidíteni szoktuk – 2011 óta A/4-es formátumban jelenik meg. Normál polcra nem fér be. Igaz ugyanakkor, hogy a keménytáblás, tipográfia-ilag és nyomdailag kifogástalan minőségű kötetben a fotók, térképvázlatok és ábrák immár élvezhető méretben lehetnek egyenértékűek a szöveggel, amely viszont évtizedek óta állandó, magas színvonalat mutat. Most sincs más-ként. Bocsássuk meg tehát a nehezen kezelhetőséget. Az 54. kötet tartalmának gerincét két, szokásosan gazdag terület, a régészet és a történettudomány képezi, háromszáz, illetve százhetven oldalon, tíz-tíz tanulmánnyal. A régészeti blokk 15 szerző munkája, benne bükkábrányi, gönci, megyaszói, mezőzombori, miskolci, muhi, ongai, tiszatardosi leletekkel. Két írás angol nyelvű. A történeti értekezések 18–20. századi kisebbség-, egyház-, színház-, politika- és gazdaságtörténeti, illetve biográfiai témájúak. Mellettük szerényebben, három közleménnyel húzódik meg a máskor bővebb, mindig jelenlevő művészettörténet. Egy természettudományi és három kisebb forrásköz-lő, helytörténeti jellegű cikk teszi teljessé a közel hatszáz oldalt.

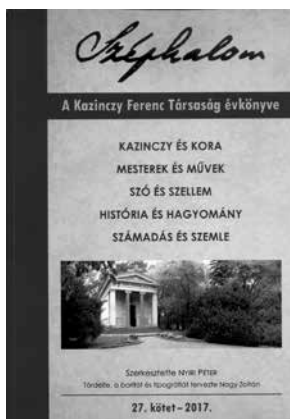
A Herman Ottó Múzeum évkönyve LIV. Főszerkesztő: Pusztai Tamás. Szerkesztette: Csengeri Piroska – Tóth Arnold. HOM, Miskolc, 2015. 588 o. ISSN 0544-4225

Szimpatikus a kötet címe, bizonyára sokan elfogadnák magukénak. A szerző életútja azonban jelzi, hogy itt nem csupán jól hangzó szlogenről van szó. Mária József több mint fél évszázada rója a sorokat, évtizedekig különböző erdélyi magyar sajtótermékek újságírója, szerkesztője, főszerkesztője volt, 2002 óta – nyíregyházi lakosként – hazai periodikák külső munkatársa. Rendszeres szerzője lapunknak is. Hivatást választott tehát, nem foglalkozást. Mostani gyűjteményes kötetében biztosra ment. A legfajsúlyosabb írásokban megidézett személyek a 20. századi magyar irodalom élvonalát alkotják (Ady Endre, Illyés Gyula, Márai Sándor, Németh László, Sütő András), de a „második vonalban” is maradandót alkotók sorakoznak: Kós Károly, Makkai Sándor, Nyíró József, Reményik Sándor, Sinka István, Szabó Dezső, Tormay Cécile. Ez a fajta téma-választás persze könnyen csapdává is válhat, hiszen a jól dokumentált életpályákban nívumokra lelni fáradságos feladat. De Mária nem analízisre törekszik. Számára a szellemi erőter megragadása a fontos, az írók, költők hatásának és örökségének értelmezése, egyszerűen a megidézettek saját kora és a jelenkor szintézise. S ebben mindig tud újat mondani.

Mária József: Az írás: szolgálat. Tanulmányok, esszék, recenziók. Felső-magyarország Kiadó, Miskolc, 2016. 256 o. ISBN 978-615-5354-31-1

Több mint harminc év után először fordul elő, hogy a *Széphalom* szerkesztőjét nem Kovács Dánielnek hívják. Az évkönyvsorozat alapítója a tavalyi 26. kötettel „letette a latot”, örökségét Nyíri Péter vette át. A felelősség súlya nyomasztó, nem véletlenül hangsúlyozza a szerkesztői utószó. De aggodalomra nincs oka: a közel hetedfélszáz oldal tartalmilag méltó folytatása a korábbiaknak. Köszönhető ez a stabil rovat szerkezetnek (*Kazinczy és kora, Mesterek és művek, Szó és szellem, História és hagyomány, Számadás és szemle*), s a most először összeállított, nyelvészeti tematikájú *Szó és szellem*), valamint a szinte állandó szerzői gárdának, amely megnyugtatóan reprezentálja a Kazinczy Társasághoz kötődő kutatók, pedagógusok és más értelmiségiek körét, országos, sőt határon túli lefedettséggel. Az első rovatban meghatározó a Kazinczy-textológia, a másodikban az irodalomtörténet. Az új rovat egyetemes látókörű és helyi vonatkozású cikkeket egyaránt közread. A legterjedelmesebb, történeti blokkban a 2016-os sátoraljaújhelyi Gulag-konferencia előadásai dominálnak, mellettük számos zempléni illetőségű helytörténeti, néprajzi, vallástörténeti közlemény. A címlap új arculata további ígéretes éveket sugall.

Széphalom 27. A Kazinczy Ferenc Társaság évkönyve. Szerkesztette: Nyíri Péter. Sátoraljaújhely, 2017. 640 o. ISSN 0237-6237

Számunk szerzői

Balassa M. Iván CSc 1943-ban született Debrecenben. Etnográfus, a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum ny. címzetes igazgatója.

Bolvári-Takács Gábor PhD 1967-ben született Sárospatakon. Történész, kulturális menedzser, jogász, a Magyar Táncművészeti Egyetem egyetemi tanára és rektorhelyettese, lapunk alapító főszerkesztője.

Hoppál Mihály DSc 1942-ben született Kassán. Etnográfus, az MTA BTK Néprajztudományi Intézet tudományos tanácsadója, volt igazgatója, emeritus professzor, lapunk tanácsadó testületének tagja.

Horváth János Antal 1993-ban született Budapesten. Drámaíró, forgatókönyvíró, költő, a Színház- és Filmművészeti Egyetem filmdramaturg szakos hallgatója.

Illés Gabriella 1979-ben született Vácott. Televíziós producer, szerkesztő, műsorvezető, a Debreceni Egyetem Kerpely Kálmán Doktori Iskolája doktorjelöltje.

Imolay Lenkey István dr. univ. 1941-ben született Miskolcon. Református lelkész, könyvtáros, bibliográfus, újságíró, szerkesztő.

Kiss Endre DSc 1947-ben született Debrecenben. Filozófus, filozófiatörténész, germanista, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara és az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem egyetemi tanára.

Losonczi Ágnes DSc 1928-ban született Debrecenben. Széchenyi-díjas és Balázs Béla-díjas szociológus, az MTA Szociológiai Intézetének ny. tudományos tanácsadója, volt igazgatója.

Mika Gabriella 1976-ban született Budapesten. Könyvtáros.

Nyári Tamás 1974-ben született Pécsen. Történész, szociológus, középiskolai tanár, a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma és Kollégiuma (Pécs) nevelőtanára.

Nyírán Ferenc 1951-ben született Debrecenben. Költő, kritikus.

Ráday Zsófia 1999-ben született Miskolcon. A Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziumának jogi- és kommunikáció tagozatos tanulója.

Siska Péter 1984-ben született Nyíregyházán. Magyar szakos tanár, költő.

Szekernyés János 1941-ben született Kajántón. Újságíró, helytörténész, műkritikus.

Télffy Armin 1996-ban született Budapesten. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem hallgatója.

Zalán Vince 1942-ben született Budapesten. Balázs Béla-díjas filmkritikus, filmesztéta, szerkesztő, címzetes egyetemi docens.

Helyszín:

TIT

Stúdió Egyesület
Székháza,

1113 Budapest,
Zsombolyai u. 6.

E-mail: info@tit.hu;

Tel.: 344-5000;

Honlap: www.tit.hu

A **TIT Stúdió Egyesület** (TIT SE) tisztelettel ajánlja honlapját és helyszínét: jöjjön el programjainkra, hívja érdeklődő ismerőseit!

Dr. Koncz Gábor igazgató.

Az épület lehetőségeinek megtekintése,
rendezvényi megállapodások:

Bácsfai Linda rendezvényi menedzser.

E-mail: titstudio06@gmail.com

Állandó tárlatok:

**„A legnagyobb boldogságom,
ha másnak tudást és örömet nyújthatok..”**

Öveges József (1895–1979) emlékkiállítás

„Ásványok és ősmaradványok..”

A TIT SE Ásványbarát Szakcsoportjának kiállítása

**SÁROSPATAKI
REFORMÁTUS
KOLLÉGIUM
ALAPÍTVÁNY**

Támogassa a Kollégiumot Alapítványunk közreműködésével!

Az Alapítvány folyamatosan nyújt támogatást:

- tanulmányi és szociális ösztöndíjakkal a gimnázium diákjai számára,
- pályázati lehetőségek révén a kollégium tanárainak a kiemelkedő munka elismeréseként,
- kulturális, sportprogramokhoz és iskolai rendezvényekhez.

Az Öregdiák-mozgalom vezetőjeként az Alapítvány:

- rendszeresen szervez továbbtanulást segítő mentornapot a gimnáziumban és vezetőképző hétvégét Sárospatakon,
- újra összehozza az egykori diákokat, ezért rendszeres tanévkezdő, tavaszköszöntő és évzáró találkozókat szervez Budapesten,
- az Alapítvány tulajdonában álló Öregdiák Vendégházban (Bertalan – ház, 3950 Sárospatak, Kazinczy u. 40) találkozási és szálláslehetőséget biztosít,
- minden évben megrendezi a hagyományos Öregdiák Bált.

Kérjük, támogassa Ön is jövedelemadója 1%-ával és adományokkal a Sárospataki Református Kollégium Alapítványt.

A kuratórium elnöke: Bogdán Dániel.

Levelezési cím: 1154 Budapest, Tompa u. 70/A.

E-mail: info@patakidiak.hu. Honlap: www.patakidiak.hu.

Adószám: 19070520-1-05

Számlaszám: K&H Bank 10409015-50485253-57531007

Táncoló dongba

templenimuzsa.hu

400 Ft